

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiło jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsako sredo popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 20.— K
pol leta . . . 10.—
četrt leta . . . 5.—
posamezna številka po 40 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne š. 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 75 vin.
. . . dvakrat . . . 60
. . . trikrat . . . 45
za nadaljnja uvrščanja od petit-vrste po 30 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravišтво Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštna hranilnica št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Iz krogov upokojenih šolskih voditeljev.

Unicuique suum!

Dočakali smo kar se je učiteljstva že dolgo obetal. Z naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 14. febr. 1919 so se regulirali, odnosno povišali prejemki aktivnega in upokojenega učiteljstva, vdov in sirot.

To dejstvo vse učiteljstvo brez razlike — aktivno in upokojeno — oduševljeno in z velikim veseljem pozdravlja. Zakaj višji šolski svet je nakazal učiteljsvu nove povišane dohodke, pričeni od dne 1. januarja 1919. — Ob tem dejstvu smo vsi brez izjeme vzradoščeni in zanje hvaležni.

A, žal, tudi v tej novi naredbi tiči kaplja — pelina, ki nam — upokoj. šol. voditeljem — greni veselje nad povišano pokojnino.

Zvišane pokojnine se namreč citirajo na § 22. označene naredbe, ki se glasi, da velja ta točka za vse učitelje in voditelje upokojece v enakem smislu, zakaj ti dobijo — brez razlike — 5100 K letne pokojnine, ako se sužili 35 do 40 let.

Dočim je ta pokojnina dobra, pa vendar ni lepa in se nam ne zdi pravična, to je, da se upok. šols. voditeljem priznava enaka pokojnina kakor učiteljem, ki niso bili voditelji. — S tem se ne priznava opravilno doklado, ki jo je v vsej službeni dobi dobival šol. voditelj in se mu je končno uštel tudi v pokojnino.

Plača — in tudi pokojnina — šol. voditelja je obstojala pod bivšo Avstrijo iz fiksne plače, šest petletnih in opravilne doklade. — Prvi dve so nam v Jugoslaviji priznali, a zadnjo — opravilno doklado — pa ne, kar smatram za „nonsens in abus“ z ozirom na naše pravo. — Upokojeni šolski voditelji smatramo ta čin kot kršenje naših gmotnih dohodkov in stanovskih (voditeljskih) pravic. Da se je kaj takega učinilo v novi, demokratski deželi — v mladi Jugoslaviji — moramo obžalovati.

Pozivno na § 2. označene naredbe od dne 14. februarja 1919 prejemajo aktivni ravnatelji in voditelji ljudskih šol opravilne doklade, in sicer za enorazrednice, dvorazrednice in trirazrednice let-

nih 300 K, za vsako vzporednih, oziroma za vsak naslednji razred pa po 50 K na leto. — Ta opravilna doklada se glasom § 17. nove naredbe prišteva k plači in tudi v pokojnino sedaj aktivnim šolskim voditeljem, dočim dotična naredba molči o tem glede upokojenega šolskega voditelja. — Ta paragraf pravi, da se priznava opravilna doklada v pokojnino le onim voditeljem, ki so bili po 31. decembru 1918 upokojeni. — To pa ni pravično, zakaj tudi prej upokojenim šolskim voditeljem priteče „de iure“ — opravilna doklada v pokojnino, ker ta se jim je prištevala v plačo kot bivšim aktivnim voditeljem in se jim vštela — dosedaj — tudi v pokojnino. — Kar smo že imeli, naj se nam pusti, naj se nam ne odbije, zakaj s tem smo upokojeni šolski voditelji na svojih letnih dohodkih oškodovani, prikrašani. — To je za nas — ob sedanjih velikih draginji — velik udarec.

Seveda bo kdo na deželni vladi lahko omenil: „Saj niste nič oškodovani, ker imate povišano pokojnino 5100 K.“ To je sicer istina, a mi vprašamo: „Kako je to, da se upokojenega šolskega voditelja postavi — glede dohodkov — na isti klin, kjer stoji šolskemu vodstvu bivši podrejen učitelj?“ — „Saj je šolskega voditelja baš opravilna doklada odlikovala napram podrejenemu učitelju.“ In to je resnica, zakaj vse bivše avstrijsko-ogrske kronovine so to uvaževale in štele opravilne doklade šolskih voditeljev tudi upokojencem v pokojnino. — To je pa tudi pravično, ker pomisliti moramo, koliko prostih dni, koliko počitnic — božične, velikonočne, binkoštno praznike in celo velike dvomesečne počitnice — je moral svojedobni šolski voditelj presedati v pisarnici šolskega vodstva in opravljati večkrat naporno delo, dočim je bilo drugo učiteljstvo prosto in svobodno. Znano nam je, da so morali šolski voditelji celo o velikih počitnicah ostati doma in izpolnovati svoje voditeljske dolžnosti. Ako se je hotel šolski voditelj za nekaj časa oddahnuti in iti na potovanje na oddih, je moral to javiti in prositi dovoljenje dotični okrajni šolski svet. — Šolski voditelj je tedaj bil de facto uklenjen človek. — V taki sužnosti je moral vztrajati šolski voditelj ves čas šolskega voditeljstva. Poleg tega je bil še

večkrat predsednik krajnega šolskega sveta in je opravljal ves posel te šolske oblasti sam in to — brezplačno. — Pa sedaj, ko je po 40 letnem voditeljskem naporu v pokoju, se mu ne računi krvavo zaslužena opravilna doklada v pokojnino in se ga smatra za enakega ostalemu učiteljstvu, uživajočemu enake pokojnine. — Mi sicer naših tovarišev-učiteljev ne zavidamo na enaki pokojnini po 40 letnem delu na šolskem polju — in jim to od vsega srca privoščimo, a mislimo — in o tem smo prepričani — da to ni pravo še s posebnim ozirom na veliko odgovornost, ki jo je imel šolski voditelj na svoji vesti ves dolgi čas svojega voditeljstva.

Tudi nočemo, da bi se nam očitalo z ozirom na povišano pokojnino, da si želimo še večjih dohodkov, ampak moramo le omeniti, da je nam — upokojenim šolskim voditeljem in učiteljem — odmerjeno le 720 K letne draginske doklade, kar je napram aktivnim, ki dobivajo tisočake, prava malenkost. — Privoščimo jim tudi to z razlogom, ker so tako potrebni kakor mi.

Naj ne misli nihče, da hočemo s temi vrsticami zbadati; ne, tega ne, ampak podarjamo le pravico resnice!

Končno prosimo še, naj se nam naše resničnosti ne šteje v zlo, ker smo govorili odkrito besedo.

Apelujemo pa na našo deželno vlado in jo prosimo, da nam storjeno krivico popravi in nam — upokojenim šolskim voditeljem — nakloni opravilno doklado, ki smo jo dosedaj posedali in jo krvavo zaslužili, da se bo štela v pokojnino, kakor se je pod staro bivšo Avstrijo ter da ne bomo glede te prikrašani.

Kar nam je dala celo bivša stara Avstrija, naj nam naša mlada Jugoslavija ne trati. — Ker živimo v svobodni državi, bodite svobodni tudi na vse strani. Pravica naj nam bo geslo, a ne le nam, ampak tudi vam in vsem!

Draginske doklade.

Dne 6. aprila t. l. je v Službenih Novinah izšla naredba, ki se z njo začasno urejajo prejemki državnega uradništva in uslužbencev, odnosno draginske doklade, ki jih naj državni nastavlenci prejmejo poleg že obstoječih dosedanjih doklad. Glavne določbe so sledeče: Zaradi visokosti doklade se državni uslužbenci delijo v 8 razredov po številu glav rodovinskih članov: I. razred neoženjeni in vdovci brez otrok, II. raz. oženjeni brez otrok in vdovci z enim otrokom (torej po dve glavi), III. raz. oženjeni z enim otrokom ali vdovci z dvema (torej rodovina treh glav), IV. raz. oženjeni z dvema ali vdovci s tremi otroki (4 glave), V. raz. pet glav, VI. razred šest, VII. raz. sedem in VIII. razred osem ali več glav (torej VIII. razred oženjeni z več kot pet otroki in vdovci z več kot 6 otroki.)

K temeljnim plačam se prištejejo doklade v kronah po dolenji tabeli. Temeljne plače znašajo po kategorijah letno: I. raz. 14.000—18.000 K; II. 10.000 do 14.000 K; III. 6.400 do 10.000 K; IV. 4.800 do 6.400 K; V. 3.600 do 4.800 K; VI. 2.800 do 3.600 K; VII. 2.200 do 2.800 K; VIII. 1.600 do 2.200 K. Po teh kategorijah in skupinah po številu rodovinskih članov se doklade izplačujejo po zdolnji tabeli:

Vrsta osnovnih prejemkov, letno v kronah	Rodovinski razredi dobe doklade v kronah na mesec:							
	1	2	3	4	5	6	7	8
I. 14.000—18.000	148	335	377	419	460	502	544	585
II. 10.000—14.000	128	265	307	349	390	433	474	515
III. 6.400—10.000	155	283	325	367	408	450	492	533
IV. 4.800—6.400	185	304	346	388	429	471	513	554
V. 3.600—4.800	183	258	292	325	358	392	425	458
VI. 2.800—3.600	161	210	244	277	310	344	377	410
VII. 2.200—2.800	133	183	217	250	283	317	350	383
VIII. 1.600—2.200	101	150	184	217	250	284	317	350

LISTEK

Binkoštno pismo.

Strahovita duševna bolezen — brezupna nevrastenija — me je spravila v blaznico na Stundenc. Grozno sem trpel celih deset mesecev. Ko pa je prišla v deželo ljuba pomlad, se je nekega dne — bilo je prekrasno majevno jutro — nepričakovano v moji notranjosti izvršila čudovita izpremema. Nenadoma sem, hvala bodi Bogu, začutil v sebi novo moč, zadobil notranji mir, in odslej mi je rasla dušna sila od dne do dne.

Sedaj, ko se nam bližajo prijazni binkoštni prazniki, sem že skoro popolnoma okreval, ni mi treba več žediti v žalostnem zaporu. Ves božji dan prešetam po vrtovih, nasadih in drevoredih, mnogo posadam pri čebelnjaku našega vrliga vrtnarja Martina, prečesto pa jo krenem doli na mehko pešpot ob zidu, na rob polja, kjer že zeleni detelja, kjer se ziblje ječmenovo in rženo klasje, kjer bo tudi skoro šla pšenica „v klasje in pod srp“. S te pešpoti

mi vedno in vedno pohiteva pogled tja mimo marijino-poljskih ravnikov proti temnemu pogorju — Cicelj in Murovica — za katerim se skriva ljubka moja domača moravska dolina. Ob tem pogledu se mi zbuja zlati spomini na otroška leta, tako tudi na prva šolska leta in na prve moje vrle učitelje! So za starši to moji največji dobrotniki in njim posvečujem te-le vrstice.

V skrivnosti abecede, v težave pisanja in računanja me je uvedla v prvem razredu — prvi razred smo imenovali „spodnje šolo“, ker je bila soba v pritličju spodaj — blaga učiteljica Ana Pourjeva, doma iz gradu Brinje pri Višnji gori. Po zunanje visoka, sloka ženska, po notranje učiteljica po poklicu in veselju. Znala nam je prikupiti in olupšati vse predmete. Samo premehka je bila z nami — hribovskimi paglavci — in prizadevali smo ji nekatero sitnost. Nisem pozabil, kako me je pripravljala in dresirala v svojem stanovanju, da sem šel z nekim drugim sošolcem voščiti nadučitelju za god. Hudirjeno so se mi tresle hlače, ko sva vstopila s tovarišem v prijazno nadučiteljevo stanovanje. Menda sva jo oba prav pošteno

polomila. Tak je bil moj prvi deklamatorski poizkus. Imel sem namreč povedati par voščilnih stavkov na pamet. Tudi se spominjam, da so tedaj med moravskim učiteljstvom in krajnim šolskim svetom nastale neke homatije. Kdo jih je povzročil, ne vem. Tega se še prav dobro spominjam, da je bil moj pokojni oče zapleten v vso zadevo kot član krajnega šolskega sveta. In nekega dopoldne se je pripeljal k nam nepričakovano takratni blagi in nepozabni dekan Janez Toman — pasel je moravske ovčice kot vzoren duhovnik nad štirideset let. — Pojasnil je vso stvar očetu, poravnal s svojo modro besedo neprijetni prepri in tako preprečil pravdo, do katere bi bilo sicer prišlo. In v prvi vrsti se je tikala ta reč moje blage učiteljice Ane Pourjeve, ki je nato kmalu zapustila Moravce in potem dolgo let uspešno delovala na Vrhniki, kjer se je naposled omožila. Veselilo me je, ko sem kot šolar prebiral Tomšičev „Vrtec“, da sem bral v njem tudi članke od Ane Pourjeve, ki ji želim, ako še živi, vso srečo!

V drugem razredu me je poučeval odločni France Golmajer, Radovljčan. Znal je v nas zbuditi posebno veselje do petja in

do zemljepisja. Pred poukom smo vedno z vnemo iskali na izobešenem zemljevidu Kranjske raznih vasi domačega okraja, da nismo bili pri izpraševanju v zadregi. Glede petja pa je imel Golmajer z mano velik križ. Moja ušesa so se odlikovala po taki nedostopnosti za lepe napeve naših pesmi, da sem vedno nesel na koncu šole domov pošteno dvojko. Ko sem hodil v drugi razred, je slavil dekan Toman svojo zlato mašo. Bil je to za Moravce velik praznik iskrenega veselja in resnične vdanosti. Tomana je ljubila vsa dolina in takrat je tekmovala, da kar najslavesneje proslavi dan njegove zlate maše. Šolska mladina se mu je poklonila v soboto pred določeno nedeljo. Še se vidim, kakor bi bilo danes, kako sem stal s sošolci in sošolkami v polkrogu na trgu pred župniščem in kako smo ljubega starčka-zlatomašnika po otroško proslavljali z nagovori. Nadučitelj Golmajer je vso stvar prav lepo priredil. Omenjam še, da je vodil tudi petje v cerkvi in znal okrog sebe zbrati in izuriti prav dober pevski zbor. Golmajer je bil potem prestavljen v Loški potok. Tu ga je zadela bridka usoda. Zaradi

ter tako pripomorejo tudi za umetniško vzgojo našega šolstva na deželi.

V prvi vrsti bodo s svojo izobrazbo poklicane naše učiteljice, da sodelujejo pri ženskih društvih. Vzgojile bodo na ta način poštene devojke, pridne gospodinjice in vzorne matere, kar bo našemu narodu v korist in čast.

Zato kličem vam učiteljicam-kolegijam:

„Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi, a delo in trud nam nebo blagoslovi!“

Splošna stavka ljudsko-šolskega učiteljstva v Italiji.

Zaradi neenotnega plačevanja učiteljstva v Italiji so pričele posamezne učiteljske organizacije zahtevati enotno ureditev učiteljskih plač in izboljšanje gmotnega položaja. Zahteve lokalnih organizacij so se bliskovito razširjale, tako da je bila osrednja zveza prisiljena prevzeti vodstvo vsega gibanja in ga proglasiti kot skupno enotno gibanje.

Splošna stavka do skrajnosti.

Ker ni dosegel, da bi se bile sprejele predložene bistvene zahteve, potrja osrednji odbor narodne učiteljske zveze sklep za splošno stavko do skrajnosti, ki se je pričela 11. t. m. Iz nekaterih mest pa je prišla vest, da se učitelji, pripadajoči klerikalnemu udruženju „Nicolo Tomaseo“ ne udeležijo stavke, da pa toudruženje oficijalno pritrja manifestaciji.

Stavka učiteljev se je razširila po vsej Italiji. V Milanu stavkajo tudi pristaš klerikalnega udruženja „Nicolo Tomaseo“. Učitelji zahtevajo boljše razmere, ker sedaj dobivajo različne plače od dveh lir 70, do 4 lire 50 na dan. Milanski učitelji stavkajo v znak solidarnosti s tovariši po Italiji, zakaj oni (v Milanu) so že v sporazumu s socialistično občinsko oblastjo sistemizirali svojo organizacijo.

Solidarnost tržaškega učiteljstva.

Stavki italijanskega učiteljstva se je pridružil tudi tržaško učiteljstvo, ki je v to svrhu sklicalo shod v gledališču Fenice. Sklicatelj shoda — učitelj Lona — je obširno razložil stanje tovarišev v Italiji, pozival tržaške učitelje, da naj se v znak solidarnosti pridružijo njim in zapuste šolo dotlej, dokler se ne uredi razmere, ki delajo sramoto italijanski državi in so povod tolikemu številu analfabetov. Shodu je prisostvovalo precejšnje število slovenskih učiteljev iz Trsta in Istre. Predsednik je čutil potrebno omeniti, da se italijanskemu učiteljstvu pridružuje tudi slovensko učiteljstvo. Istega dne ob 17. se je zbralo slovensko učiteljstvo v šoli na Acquedottu ter v znak solidarnosti, v znak, da tudi slovensko učiteljstvo čuti z italijanskimi tovariši, sklenilo 24urno stavko.

Neodločnost klerikalnega učiteljstva

pojenjuje boljbolj in se tudi te organizacije pridružujejo vedno v večji meri naprednim organizacijam in splošnemu gibanju. Ker sta obe skupini precej enako močni, bi bilo v veliko škodo stanovski stvari, če bi ostale klerikalne organizacije v vrstah stavkoskazov.

Oficijalna izjava vlade — gole besede.

„Agenzia Stefani“ objavlja: Glede zagrožene stavke učiteljev treba spominjati, kar je bilo že večkrat in tudi oficijalno izjavljeno, da je namreč minister za javni pouk predložil ministru državne zaklada — skupno z že znanimi tabelami za druge kategorije — tudi oni plačil na ljudskih šolah. Omenjene tabele se razlikujejo od onih, ki jih je predložila ministru posvetovalna komisija v toliki meri, da odgovarjajo približno zahtevam ljudskošolskih učiteljev glede plač, odškodnin in poklica. Sedaj bosta morala minister državnega zaklada in ministrski svet predložiti uspeh svojega proučenja predlogov ministru za javni pouk. Spričo ukrepov, ki se kmalu izvedejo in priobčijo javnosti, ne bi bila opravičena nikaka zagrožena stavka ljudskošolskih učiteljev, ki ne smejo pozabljati, da so vzgojevalci ljudstva, predvsem pa v trenutku, ko se vlada pripravlja, da z istimi gospodarskimi odredbami zaščiti ugled in življenske pogoje na način, ki bo odgovarjal njihovim vzvišeni nalogi.

Neomajno naprej!

Dosedaj vztraja učiteljstvo konsekvantno pri svoji zahtevi in se stavka širi vedno bolj. Uspeha do te ure še ni, vendar je upati, da je zagotovljen uspeh, če ostane učiteljstvo solidarno in se ne bo dalo razdvojiti in omajati od praznih obljub.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Delegati Zaveze.

Delegati so dalje prijavila nastopna društva:

II. Učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj:

4. Franc Luznar, nadučitelj na Primskovem, kot društveni predsednik;

5. Vinko Zahrastnik, učitelj v Škofji Loki;

6. Mihelčičeva Josipina, učiteljica v Predvoru;

Namestniki:

4. Miklavčičeva Janja, učiteljica v Kranju;

5. Ciril Rakovec, učitelj v Smledniku;

6. Rotarjeva Julija, učiteljica na Zalem logu.

III. Učiteljsko društvo za novomeški okraj.

7. Martin Matko, nadučitelj v Toplicah, kot društveni predsednik;

8. Viljem Gebauer, nadučitelj v Šmihelu pri Novem mestu;

9. Ravhekarjeva Ruška, učiteljica v Valtu vasi.

Namestniki:

7. Claricijeva Marija, nadučiteljica v Novem mestu;

8. Franc Hočevvar, nadučitelj v Birčni vasi;

9. Klemenčičeva Lina, učiteljica v Toplicah pri Novem mestu.

»Slovenska Šolska Matica«.

Prva odborova seja se je vršila dne 15. junija 1919 v vodstveni pisarnici I. mestne deške ljudske šole od 10.—12. ure. Navzoči: predsednik H. Schreiner in odborniki J. Dimnik, A. Dokler, Fr. Gabršek, I. Krulec. Predsednik pozdravi navzoče odborne člane, posebno novoizvoljenega učitelja, ravnatelja A. Doklerja in prosi blagajnika Dimnika, da poroča o društvenem denarnem stanju, ki je vključ temu, da se je število društvenih članov zaradi vojne skrčilo, vendar še precej povoljno. Upati je, da bo učiteljstvo, ki je zdaj gmotno izdatno bolje situirano, v svoji celoti stopilo v krog pospeševalcev in podpornikov našega društva.

Z ozirom na denarno stanje izda društvo za leto 1919. samo dve publikaciji, in sicer: 1. Letopis in 2. I. del Bežkovega Ukoslovja. Prve knjige se natisne v 2500, druge v 3000 izvodih. Za tema knjigama pride pozneje v prvi vrsti v poštev začetek Zgodovine pedagogike in nadaljevanje Jul. Glowackega Flore slovenskih dežel. Glede izdajanja knjig prizna društveni odbor, da bi bila za naše šole in tudi za učiteljstvo nujno potrebna izdaja Zgodovine in zemljepisa Jugoslavije. Sklene se naprositi znanega veččaka pisatelja, da se loti tega potrebnega dela. Dalje je tudi mnogo povpraševanja po Metodiki pouka slov. jezika. Rokopis za tako knjigo je že gotov in je v rokah predsednikovih. Rokopis naj se da takoj veččakom v pregled, potem v tisk. Zadnje dve knjigi izideta po našem društvu kot založni knjigi. Pisateljski honorar se zviša s prihodnjim letom na 150 K za tiskano polo.

Knjigi Rossmässler-Tušek Štirje letni časi, ki jo ima društvo še v nekaj izvodih v svoji zalogi, se določi cena na 5 kron.

Po razgovoru o nadaljnjem programu društvenega delovanja se sklene, da se otvori, ako ne bo posebnih ovir, v velikih počitnicah 1920. štiritedenski nadaljevalni tečaj v Ljubljani. Ako bi pa ljubljanske stanovske razmere to ovirale, pa v Celju ali Mariboru. Predsednik stopi v svrhu te namere v stik s potrebnimi docenti. Predmeti: slovenščina, srbohrvaščina, metodika tega pouka, morfologija in določevanje rastlin na podlagi po društvu izdane Flore in najnovejše iz drugih realnih predmetov. Za otvoritev tega tečaja prosi društvo vladne podpore.

Društvene publikacije se pošljejo višjemu šolskemu svetu na vpogled s prošnjo, da opozori vse učiteljstvo na delovanje tega društva in mu priporoča njene publikacije.

Na razna vprašanja, ki dohajajo odbornikom, kako bi se pomagalo učiteljem, ki se pripravljajo za usposobljenostni izpit, se je po ugotovitvi, ali bi ne kazalo v Letopisu označiti učne snovi, ki pride pri tem izpitu v poštev, na splošno določilo: Kandidat za ta izpit predelaj temeljito pedagogiko in šolske zakone, v drugih predmetih pa prouči vso učno snov, ki se nahaja v berilih, uvedenih na osemrazrednih ljudskih šolah, in poglobi se v specialno metodiko vseh učnih predmetov ljudske šole. Drugega sklepa o tem ni bilo.

Končno ima društvo še vedno na svojem programu točko, ki je doslej zaradi izrednih razmer ni moglo izvršiti — iz-

obrazovanje učiteljstva s potovanjem. Kakor hitro se uredi razmere, se sestavi poseben odsek, ki bo pripravljaj vse potrebno za potovanje učiteljstva po Adriji do Kotora, skozi Crnogoro v Beograd-Zagreb.

S to točko je bil dnevni red izčrpan, zato je predsednik sejo zaključil in napovedal potrebo prihodnje seje že koncem meseca julija.

—c.

Društvene vesti.

+ Kamniško učiteljsko društvo priredi dne 21. junija 1919. ob 15 uri sestanek v Lukovici pri Slaparju.

+ Učiteljsko društvo novomeškega okraja zboruje v soboto, 21. t. m., točno ob polu 14. (pol 2.) uri na Toplicah s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Dopisi (med dopisi je važna šolska in učiteljska zadeva). 3. A. Marok: Nekaj misli o zgodovinskem pouku. 4. Slučajnosti. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je zborovalo dne 1. maja v Kranju. Zborovanja se je udeležilo 48 učiteljev in učiteljic. Tako mnogoštevilne udeležbe doslej še ni bilo, dasi stojimo tik pred tridesetletnico društvenega obstoja. H sestanku so prišle tovarišice in tovariši ne samo iz kranjske in tržiške okolice, ampak tudi najbolj oddaljeni iz selške in poljanske doline. Stanovska zavest nas je po štiriletnem družabnem odmoru združila k skupnemu razgovoru o važnih šolskih in učiteljskih dnevnih vprašanjih.

1. Predsednik Fr. Luznar pozdravi presrečno zborovalce in zborovalke, poudarjajoč, da zborujemo prvič v svobodni državi kot svobodni državljani. Pašičeva beseda v srbski skupščini, izražena pred štirimi leti, da zahtevajo Srbi poleg svojih bratov avstrijskih Srbov tudi Slovence, je postala danes meso, iz mnogoletnega robstva nas je rešil novodobni kralj Matjaž — srbski narod, oziroma njegov predstavnik kralj Peter in regent Aleksander. Žal, naše veselje ni popolno, zakaj tretjina našega najzavednejšega ljudstva ječi pod krutim jarmom verolomnega sovražnika. Tudi za te uboge trpine pride kralj Matjaž, da požene tujca tja, kamor spada. Šele takrat bo naše veselje popolno. Da se zgodi to čimprej, je dolžnost našega učiteljstva, da pripravljamo narodu pot tako, kakor jo je pripravil francoski učitelj svojemu narodu, kar izpričuje najnovejša zgodovina. Ne zamudimo nobene prilike ne v šoli in ne zunaj nje, da ne bi gojili in navduševali mladih dovetnih src za revanšo. Naša Jugoslavija naj živi, naj raste in naj se razcveta v dobrobit troimenega naroda! (Dolgotrajno pritrdjevanje.) Centralna organizacija je storila v poslednjem času izredno mnogo za šolo in učiteljstvo, naj torej nihče ne godrnja, ko pride blagajnik z novimi zahtevami. Dajte organizaciji od priboljška oni delež, ki ga tirja od vas!

2. Tajnik V. Rus poda podrobno poročilo o društvenem delovanju pretečenega leta. Odbor se je sešel k štirim sejam, aprovizacijski odbor pa je imel mnogo važnih sestankov. Društvo šteje 75 članov. Omenja zaporedoma vse došle dopise in vloge, ki so bile odposlane na razna mesta. Aprovizacijski kataster je štel 114 učiteljskih oseb z 205 družinskimi člani. Po izdatno znižani ceni so prejeli vsi člani aprovizacije mast, cikorijo in črevlje. Vseh prejemkov je bilo 50.262 K 83 vin., od tega 22.000 K državne podpore. Za cikorijo je neplačanega dolga pri Gospodarski Zvezi še 528.60 K, kar se bo izkušalo dobiti od državne uprave.

3. O stanju društvenega imetja poroča natančneje blagajnik A. Sepaher. Glasom bilance za leto 1918. znaša čisto imetje K 6210.38.

Poročila predsednika, tajnika in blagajnika se vzame odobruje na znanje.

Predsednik pojasni, kako je nastal primanjkljaj pri blagajnici aprovizacijskega odseka. K tej točki se zgleda k besedi tovariši J. Lapajne, na kar se sklene, da naj založi denar za ta primanjkljaj učiteljsko društvo; da se poravna zaostali dolg, pa naj se naprosi poverjeništvu za socialno skrbstvo za izredno podporo. Za slučaj, če ne bi se dobilo izredne vladne podpore, naj se iztirjajo dolžni zneski od vsakega posameznega člana te aprovizacije. Novemu odboru se na tajnikov predlog naroči, da naj dogovorno z okrajnim glavarstvom in aprovizacijskim odborom državnih uradnikov v Kranju vložijo na merodajno mesto prošnjo, da bo deležno tudi učiteljstvo v okraju vseh aprovizacijskih dobrot, ki jih uživa državno uradništvo.

4. Tovariš J. Lapajne je poročal o pravnih razmerah učiteljstva. Pojasnil je v preglednem načrtu, kakšno je bilo naše pravo v preteklosti in kakšno bodi v bodočnosti. Prvi del poročila je bil izredno zanimiv, ker je bil podprt z raznimi do-

kazili, kako se je godilo v šoli in učiteljstvu pod krivično avstrijsko šolsko in politično upravo, v drugem delu pa je bilo nanizanih mnogo praktičnih migljajev, kako naj se preustroji naše šolstvo v mladi Jugoslaviji.

Referat je bil sprejet z glasno pohvalo in s priporočilom, da se objavi prvi del v „Učiteljskem Tovarišu“, drugi del pa se odstopi odseku za reformo šolstva.

5. Oprt na znano Zavezino brošuro je poročal tovariš C. Vizjak o načrtu preustrojitve šolstva in narodne vzgoje. V tem referatu je omenil predvsem one paragrafe, ki so potrebni bistvene izpremembe. Sklene se, da se odpošlje poročilo odseku za reformo šolstva v nadaljno uporabo. Tovariš J. Lapajne opozarja na glavna nasprotstva, ki so v njegovem in Vizjakovem poročilu. Da se to izenači, stavi mnogo važnih izpreminjevalnih predlogov k posameznim paragrafom, ki so bili z malo popravo tudi sprejeti. Ker je moral tovariš C. Vizjak nenadoma k vojakom, kamor je vzel svoje poročilo, predlagalec J. Lapajne pa zapisnikarju še do danes ni oddal izpreminjevalnih predlogov, zato se odpošlje skupni referat na določeno mesto šele pozneje. To je pa zadeno tudi vzrok, da se je to poročilo z občnega zbora zakasnilo.

5. Tovariš V. Rus poroča o vseh korakih, ki jih je storila Zaveza doslej v Jugoslaviji za slovensko šolstvo in učiteljstvo, omeni pa tudi osnutke, ki jih mora izvršiti v bližnji bodočnosti glede naših pravnih stanovskih zadev, reforme šolstva, podražavljenje šolstva in učiteljstva ter skupne centralne organizacije vseh jugoslovanskih učiteljskih zvez.

Na predlog tovariša J. Lapajne izreče občni zbor soglasno zahvalo vodstvu in upravnemu odboru Zaveze za požrtvovalno in uspešno delovanje.

7. O srbohrvaškem tečaju za učiteljstvo kranjskega okraja, o čemer poroča društveni predsednik, se sklene, da se prične za vse učiteljstvo, ki je v bližini Kranja, že s prihodnjim četrtkom popoldne. Pouk se vrši vsak četrtek od 2. do 5. ure popoldne v ljudski šoli v Kranju. Poučuje tovariš Josip Lampš iz Škofje Loke.

8. Volitev odbora, pregledovalcev računov in odposlancev v Zavezino delegacijo se izvrši z vzklikom.

Potrdi se dosednji društveni odbor. Pregledovalcem računov sta bila izbrana Josip Mihelič s Predvora in Julija Mlačeva iz Kranja.

9. Pri slučajnostih se določi, da se vrši prihodnji skupni sestanek na dan sv. Alojzija popoldan v Tržiču po prihodu vlaka. Društveni predsednik povabi navzoče učiteljstvo, da se udeleži odkritja nagrobnega spomenika pokojnemu Andreju Grčarju.

Dasi je trajalo zborovanje pet ur, so zborovalci vztrajno in pozorno prisostvovali zanimivim razpravam do zaključka.

+ Kozjansko učiteljsko društvo je zborovalo dne 22. maja t. l. v Podčetrtku. Ob 10. uri je bila hospitacija v I. razredu. Obravnavale so se uporabne računske naloge. Tov. Jerinu se navzoči zahvalijo za dobro uspeši nastop, pri katerem je izborni izbral in prikojil snov duševni zmnožnosti elementarnih učencev. Nato pozdravi naš novi voditelj-predsednik tov. Fran Lovrec številno navzoče goste in člane, ki so od blizu in daleč prihiteli k zborovanju ter s tem pokazali svojo stanovsko zavest. Z obžalovanjem konstatira izgubo treh vrlih članov, tov. Bračičeve in tov. Germovška in Knafliča. Ker se slednji ni mogel posloviti osebno, je storil to pismeno. Z njegovim odhodom je nastala široka vrzel v našem društvu. Želimo mu obilo sreče na novi postojanki — v Radvanju! Ohranimo ga v vzpodbujajočem spominu.

V naše društvo so se prijavile nove članice tov. Dragatinova, Žolgarjeva in Kokotova.

Tajnica tov. C. Vrečkova prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri. Prečita se brzojavna zahvala regenta Aleksandra na vdanostno izjavo našega društva ob zadnjem zborovanju.

Potem pride na vrsto poročilo referentov o „Načrtu preustrojitve šolstva in narodne vzgoje“. Tov. referenti so premišljeno utemeljili in skrbno izdelali svojo snov. Zato jim izreče tov. predsednik najlepšo zahvalo. Sklepi se sporoče Zavezi.

Tovariš Ivanuš poroča kot delegat o zborovanju Zveze slov. učiteljev in učiteljic v Celju.

Soglasno se sprejme predlog tovariša Volavška, ki se glasi:

„Društvo naprosi Zavezo, da posreduje, da se razveljavi vladna naredba, s katero se črta polovica aktivitetne doklade učnim osebam, ki imajo naturalno ali od šolskih občin v brezplačno razpolago dano stanovanje, če je to primerno in

porabno. Učne osebe, ki imajo brezplačno, primerno in porabno stanovanje, kakor je določeno v državnem šolskem zakonu, to obdrže, vsem drugim se nakaži stanarina v izmeri kakor državnim uradnikom.

Tovariš Firm predlaga: „Zaveza se naprosi, da posreduje, da se doda vsem učnim osebam, ki imajo že najmanj dve službeni leti, vsakemu letu od vstevši 14. do vstevši 19. solarnega leta po 6 mesecev, kakor je to storila štaj. vlada.“

Prihodnje zborovanje se vrši v začetku meseca avgusta v Podsredi.

Tovariš predsednik se navzočim zahvali za obilno udeležbo in pozornost ter zaključuje zborovanje.

V. J.

Kronika.

Meščanske šole v Ljubljani. Končno je prišlo do resnega dela za ustanovitev meščanskih šol v Ljubljani. V ponedeljek je zborovala posebna anketa, sklicana na poziv višjega šolskega sveta, ki se je izrekla za 4 meščanske šole, od katerih bo po ena deška in po ena dekliška v mestu ter po ena deška in po ena dekliška v Siški. Otvorijo se takoj vsi trije razredi z nadaljevalnim tečajem kot 4. razredom. Meščanske šole bodo samostojni zavodi pod lastnim ravnateljstvom. Anketa je razpravljala o učnih načrtih ter je poverila sestavo podrobnih učnih načrtov trem odsekom, ki so jim prideljene strokovnjakinje v ženskih ročnih delih in v gospodinjstvu. Ko bo dognano število učencev, oziroma učenek, bodo sistemizirana in razpisana ravnateljstva in učna mesta. Ker ni nobenega dvoma, da ne bi občinski svet prevzel stroškov za stvarne potrebe, dobimo s prihodnjim šolskim letom po dolgoletnih naporih (pa tudi k sreči po brezuspešnem, dasi trmoglavem nasprotovanju od strani nekaterih »šolnikov«) v Ljubljani meščanske šole, ki bodo mestu v čast, a najširšim plastem naroda v korist!

Vseučilišče v Ljubljani. Iz Beograda poročajo, da je predloga o ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Ljubljani že pred ministrskim svetom ter bo rešena v najkrajšem času, in sicer ugodno.

Proslava Vidovega dneva v Ljubljani. Zastopniki ljubljanskih prosvetnih društev so sklenili, da skupno proslave Vidov dan dne 28. t. m. z govori, petjem, prodajanjem cvetja v korist vojnim invalidom s svečano gledališko predstavo. — Učiteljstvo naj priredi enake proslave Vidovega dneva po vsej Sloveniji!

J. Killerju nekoliko vrstic v spomin. Kakor je poročal „Učit. Tov.“ v svoji 22. številki z dne 28. maja t. l., je umrl februarja 1919. leta, in sicer v Nemškem Gradcu tov. Josip Killer, nadučitelj v pok. Pokojnik je bil Nemec, a pošten Nemec. Pisec teh vrstic je bil z njim več let v ožjem stiku. Killer je bil dlje časa tudi predsednik štajerskega „Lehrerbunda“. Bil je demokratskega naziranja, a odkrit značaj ter Slovanom prav naklonjen. Ni česar ni bolj črtil, nego klečeplazstvo in — renegatstvo. Mnogo se je trudil, da bi v se štajersko učiteljstvo strnil v krepko falango ter mu tako izboljšal gmotno stanje. A ob tem svojem stremljenju je naltel ravno med n e m š k i m i kolegi na najbesnejše nasprotne, osobito pa še v vrstah spodnještajerskega „nemškega“ učiteljstva. Ker je podpisanec bil dlje časa izdatno angaževan pri raznem organizatoričnem delu v prid našemu stanu, je prišel zaradi tega čisto v Gradec ter se vsakokrat sešel s Killerjem. Bridko mi je moč večkrat tožil, kakšne težkoče mu zlasti napravljajo diverzni „nemški“ učitelji iz slov. Štajerje, katerih priimki se končujejo na „gg“, „itsch“, „schak“ itd. Rekel mi je: „Das sind die verissensten Feinde unserer Einigung. Dieses Renegatentum hasse ich aus vollster Seele. Doch nicht verzagt. Wir müssen siegen!“ In res, po vztrajnem ter doslednem delu se nam je posrečilo slov. štaj. učiteljstvo priklopiti „Bundu“. To dejstvo je bilo eno tistih, ki je Killerju v življenju njegovem vzročilo največje veselje. S solznimi očmi mi je to sam priznal. Nekoč sem ga pisмено prosil — bil je tačas že v pokoju — da naj v neki zadevi posreduje zame pri tedanjem, danes tudi že mrtvem dež. šol. nadzorniku — Končniku, ker sam nisem utegnil priti v Gradec. A v listu mi je prošnjo odklonil. Pisal mi je med drugim: „Lieber Freund! Du weißt, daß ich für Dich alles zu tun bereit bin. Doch zu Končnik gehe ich nicht. Er gehört auch zu jener Gilde, die ihr Volkstum verrät und nur Streberei betreibt. Sei mir nicht böse darob! Dein aufrichtiger J. K.“ — Killerja so mnogo preganjali zaradi njegovega mišljenja in njegove odkritosrčnosti. A uklonil se moč ni. — Rojen je bil leta 1845. ter je postal 47 let star. Najbolj srečnega se je Killer počutil, če je kramlajoč v krogu mu ljubih tovarišev žulil obilgato svojo viržinko in imel poleg vrček

piva. A dolgotrajni vojni čas je možu vzkralil marsikaj, česar je bil prej vajen. Dosegel je sicer lepo starost, a prepričan sem — bil je žilave narave — da bi še ne bil legel v grob, če bi bile zavladale normalne življenske razmere. Vsa čast njegovemu spominu! — Celje, dne 14. junija. — Armin Gradišnik.

Izobrazba in vzgoja proletarca. Pod tem naslovom priobčuje „Naprej“ listek, kjer piše o dolžnostih šole tako-le: „Dolžnost šole pa je navajati mlade ljudi k temu, da bodo v pojavin prirode ter v zakonih, po katerih se vrše ti prirodni pojavi, zasledili v malem in velikem, v mikrokozmu in makrokozmu, ono rdečo nit, ki spaja posamezne pojave, ki daje razvoju bitij in vesoljstva njegovo smer in ki slednjic kaže na smoter, h kateremu stremiti človeštvo in vesoljstvo. Brez te sindetične metode se mi zdi ves pouk mrtev, brez srca, brez gorkote, brez poezije; manjka mu pač končnega smotra, h kojemu naj spe.“

Narodna biblioteka. Iz Beograda poročajo: Komisija, ki išče v Sofiji uplenjene knjige naše narodne biblioteke, je našla doslej 30 zabojev knjig in rokopisov, ki so jih bili med vojno Bolgari vzeli iz biblioteke.

Vseučilišče v Kolinu. V Kolinu so pretekli četrtek slovesno otvorili vseučilišče.

Polemika.

„Domoljubu“ se zbuja stara prav.

„Domoljubovo“ pismo razpravlja v svoji 22. št. o šolstvu, in sicer specialno o omoženih učiteljicah, ki jim popoinoma odreka možnost uspešnega poučevanja. Kot učiteljica-žena se nikakor ne morem strinjati s takimi nazori. Dasi nihče ne odreka učiteljevanju vzvisenosti, vendar ni tako, da bi bile za pouk sposobne le ascetično-nabožne in samske učiteljice.

Ako se od teh pričakuje, da naj bi bile predstojnice raznih družb in društev, tedaj bi bila ona izvajanja umestna; a doslej niso pošiljali starši svojih hčer iz tega namena v pripravnico in da je katera gojenka sama tako nameravala, se je gotovo rajša posvetila samostanski vzgoji. Kjer si starši žele tako nabožnih učiteljic, naj pošiljajo svoje otroke v redovniške šole; toda posvetnim, oziroma omoženim učiteljicam zaradi pobožnosti, ki pa tudi tam, kjer se kaže, ni bila vedno pristna, odrekati zmožnost vzgoje in pouka, je docela krivično.

Učiteljica in mati sem ter poznam več sebi enakih, a uprav zaradi tega vse drugače opazujemo nam izročeno šolsko mladež tako, kakor kot dekleta v prvih letih našega službovanja, sedaj pač občutimo, da nadomeščamo v šoli rodno mater, ko večkrat zadostuje en sam pogled, da odkrijemo otrokovo notranjost. Zase vem, da ko zaprem ob pričetku pouka vrata za seboj, me ničesar več ne zanima izvun pouka šol. otrok; truditi bi se morala, da mislim na kaj drugega, celo na varuhinjo lastne, ljubljene dece. — To je poklic, prepričana sem, da ga ima vsaka učiteljica žena, drugače bi ne poučevala, vsaj dolgo ne. In tisti meseci! Čudno se sliši očitiranje neizogibnega dopusta. Kaj ga je res toliko, da ga ne zasluži dobra učiteljica? Dopoldne sem učila ponavljalke, zvečer je bil otrok. Več kot tistih obligatnih šest tednov mi niso nikoli dovolili, v enem slučaju še teh nisem imela, a sapirati me je moral največkrat mož, ki se je potrudil, da ni bil uspeh v razredu zato slabjši.

Tudi zdravnice, uradnice, poštarice na deželi so omožene. Ali se jih zato ne upošteva kot delavke? Neverjetno, da se sme ravno v naš stan vsakdo obregniti, saj ni manj vreden od drugih! Ako ni omožena učiteljica za šolo, kakor ponavlja 23. št. že imenovanega lista, tedaj ne bi smela nobena žena delati v javnosti; toda ali je to v sedanjih razmerah mogoče? Socialne potrebe silijo na delo izvun doma skoroda vse žene nižjega in srednjega stanu, torej čemu ravno omož. učiteljici zanikati sposobnost izvrševati svoj stanovski poklic, zakaj bi ravno ta ne smela biti svobodna in samostojna? Kot izobraženka bo menda sama najbolje spoznala, ali je sposobna za aktivno službovanje ali ne, to se je izkazalo že v več slučajih.

Zakaj tudi tista zaničljivost v članku o možateljnosti učiteljic! Naravno je, da misli na možitev vsako zdravo dekle, tudi nabožne učiteljice ne delajo izjeme. Malo je takih, ki se odpovedo prostovoljno možitvi in ne zaradi razmer, in zopet bi ravno te in one učiteljice ne smele radi stan. poklica svobodno slediti prirodnim zakonom ženskega zvanja? To je protin naravno! Ako se pa katera iz raznih vzrokov ne more možiti in se iz prirojenega žen. altruizma oklene društev ali česa drugega, ni še rečeno, da bi bila zato boljša učiteljica kot razumna žena in iz-

kušena vzgojiteljica - mati. Nezakonite, družabne vaše zahteve še niso, hvala Bogu, merilo za klasifikacijo dobrih učiteljic, kar vedo celo brihtnejši šolski otroci.

Morda je pa oni članek v zvezi s posštenimi plačanimi po pomoti? — Le brez skrbi! Učitelj, katerega žena je aktivna učiteljica, ima še vedno plačo le — po pometi — zakaj ko bi bila poštena, bi zmogla sedanje cene življenskih potrebščin, kar pa še ne bo kmalu. O stanu primernem, ali celo brezskrbnem življenju učitelj. družine se nam samo še sanja. Tudi učitelji bi si ga želeli celo — brez ženinne plače, kar bi bilo edino pravilno; mogoče bi se potem še „Domoljub“ sprijaznil z aktivnimi, omoženimi učiteljicami.

Svojih nazorov tudi nikomu ne vsiljujem, a čast žene-učiteljice po poklicu mi bo vsekdar sveta in njena vzgoja vzor, ako je združena s pravo ljubeznijo do mladine. Na eventualne daljne napade sem pripravljena, ker se že iz lastne šol. dobe spominjam, kako visoko sem spoštovala svoje omož. učiteljice, ki so bile gospé učiteljice in nič drugega.

Učiteljica — žena in mati.

Iz Jugoslavije.

Razglas o sprejemu učencev v prvi razred ljubljanskih srednjih šol za šolsko leto 1919/1920. Na prvi državni gimnaziji, na državni realni gimnaziji, na državni realki, na državni gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani bo vpisovanje učencev za prvi razred šolskega leta 1919/1920 v nedeljo, 29. junija, od 9. do 12. ure dopoldne. — Učenci naj pridejo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ob določeni uri v ravnateljstvo pisarno določnega zavoda in prineso s seboj krstni list, obiskovalno izpričevalo zadnjega razreda ljudske šole in izpričevalo o cepljenju koz. Zunanji učenci se zglašajo lahko tudi pismeno. — Sprejemni izpiti, obsegajoč verouk, slovenščino in računstvo, bodo v soboto, 5. julija, od 8. ure dopoldne dalje.

Tečaj za učitelje na obrtnih nadaljevalnih šolah. Na državni obrtni šoli v Ljubljani se bo vršil od 18. avgusta do 6. septembra t. l. strokovni tečaj za izobrazbo učiteljev obrtno-trgovskih predmetov na obrtnih nadaljevalnih šolah. Prošnje za sprejem je poslati do 6. julija t. l. na ravnateljstvo. Glede bližnjih podatkov se opozarja na razglas v uradnem listu deželne vlade za Slovenijo, številka 104 z dne 11. t. m.

Na državnem moškem in ženskem učiteljsku v Ljubljani bo vpisovanje v prvi letnik v soboto, dne 5. julija, in sicer za gojence dopoldne od 9. do 11. ure, za gojenke pa popoldne od 2. do 4. ure. Prinesti je s seboj krstni, oziroma rojstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Učenci, ki so dovršili z ugodnim uspehom 4. razred srednje šole (liceja), se sprejmejo brez izpita. Sprejemni izpiti za ostale se prično: za gojence v ponedeljek 7., za gojenke pa v sredo 9. julija. Podrobnosti bodo svoječasno razvidne iz obvestila na deski v veži šolskega poslopja. — Ravnateljstvo.

Na občnem zboru podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Grobelno so bili izvoljeni v odbor poleg drugih: učitelj Fran Pogačnik kot blagajnik, učiteljica Tilka Lekarjeva kot blagajničarka, kot odborniki pa nadučitelj Josip Stritar, Tomo Knobus in Gvidon Srahotnik.

Občni zbor „Mladike“. Društvo „Mladika“ ima letos svoj občni zbor v četrtek, dne 3. julija 1919, ob šestih popoldne v mestni posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednice. 2. Letno poročilo tajništva. 3. Računski zaključek za preteklo upravno leto. 4. Proračun za bodoče upravno leto. 5. Poročilo računskih preglednic. 6. Volitev upravnega odbora za novo upravno dobo (§ 6. društvenih pravil). 7. Volitev računskih preglednic za prihodnje društveno leto. 8. Samostalni predlogi (§ 10., odstavek 6, društvenih pravil). 9. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi društvenice in društvenike upravni odbor.

Književnost in umetnost.

Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ razpisuje tri nagrade v zneskih po 500, 300 in 200 K za tri najboljše izvirne, še neobjavljene moške zbere na besedila domačih pesnikov. Kompozirani morajo biti v modernem duhu, a ne v pretežkem slogu. Društvo bo nagrajene skladbe dogovorno s skladatelji izdalo in si pridrži pravico prvega izvajanja. Nagrade bo prisodila en mesec po razpisnem roku posebna strokovna jury. Skladbe naj se pošljejo na dalje do 30. junija 1919 na naslov: „Pevsko društvo Ljubljanski

Zvon“ v Ljubljani, z imeni skladateljev priloženih zaprtih kuvertah. Svetuje se, da ne pošiljajo skladatelji skladb v roku pisu, temveč v prepisu.

A. Sič: O slovenskih narodnih nošah. Opisovatelj slovenskih narodnih vezenj je popisal sedaj še razne vrste narodnih noše. Narodna noša je prišla v novejšem času zopet do veljave, in ob raznih slavnostih nastopa že cela vrsta našega ženstva v njej. Žal, da ne vedno v pravih opremiti, kakršna je bila noša naših prednikov in naših prednikov pri kranjskih, štajerskih, koroških, goriških, beneških, istoskih in ogrskih Slovencih. To je verno spretno sestavil Sič v tej knjižici. Vse, ki se zanimajo za narodne noše, knjižico toplo priporočamo. — Knjižico je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ul. Naroča se pri njej. Cena K 3.20, po pošti K 3.50.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XXV. izkaz.

Po 20 K: Tinka Smerdujeva — S. Jurij v Slov. goricah. Po 10 K: Kom. U. — Motnik; Marica Zgurjeva — R. domlje. Po 6 K: Šolsko vodstvo — P. serje. — Današnji izkaz 46 K. Prej izkazanih 6552 K. Skupaj 6598 kron.

Ivan Petrič, Ljubljana—Sp. Šiš.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Ponovno prosimo p. n. naročnike, pri naznanilu premembe bivališča vs. lej dostavijo zaporedno št. vilkonaslovnege pasu in prene bivališče, odnosno po ker nam s tem delo olajšajo. — Št. dolžnike prosimo, naj izpolnijo dolžn do lista, ki jim je priporil izboljšano gmi no stanje saj pri dobri volji se da v urediti. Vsi tovariši naj nabirajo n naročnike (bralna društva, čitalnice, varne, gostilne), da dosežemo čim več števil.

Kdor pošlje kak denar, naj vena navede, v kak namen ga pošilja, ali je naročnina za tekoče leto, ali na čun zaostale naročnine i. d. —

Ponovno prosimo, naj se upravniš ne pošilja denarja, namenjenega v dru namene: »Učiteljski konvikt«, rezervni sklad, ampak naravnost tem. S tem vzročajo le nepotrebna pota, vknjižev nja i. d. sitnosti. Upravnik ima z list dovolj posla in ne more opravljati dru poslov kakor kak postrešček.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanske učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Hranilnica in posojilnica.

„Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

bo obrestovala hranilne vloge od 1. junija 1919. dalje po

3%.

Non scholae, sed vitae discimus.

Kdor se zanima za šolsko reformo

:: naj ne zamudi čitati izvajanja

higijenika in šolskega prijatelja

dr. Živka Lapajne-ja v brošuri:

„Nova pota Jugoslovijanov“.

:: Cena 2 K.

Glavna zaloga pri

L. Schwentner-ju v Ljubljani.

Vinska klet pri „MALIČU“

Ljubljana, naspr. gl. pošte pod Jadransko banko.

Točijo se v kleti in čez ulico pristna stara in nova, bela, rdeča in črna vina.

Slav. občinstvu se najtopleje priporoča

Stanko Jesenko.